

PETER LAHTI

Suuri Jigiopas, osa 2

Lappajärveltä saa

■ Saaria Lappajärvessä ei ole koon nähden kovin paljon, joten tuulten puhaltaessa kalastus on vaikeaa suojaisten paikkojen vähyden takia.

Myös Lappajärveä on kohdannut ikävä rehevöityminen, joka ilmenee leväkukintoina sekä verkkojen limoittumisina. Joitakin vuosia sitten toteutettiin suuri Lappajärvi-life-hanke, jonka tavoitteena oli mm. pienentää ravinnekuormitusta sekä tehokalastaa särkikaloja.

Kalaistutuksia tehdään vuosittain, suosituimmat istukkaat ovat taimen, siika sekä kuha. Kuhakanta on ollut aikoinaan hyvä, kunnes laji hävisi Ähtävänjoen säännöstelyn aikaan. Alueella pidempään kalastaneiden mukaan kuhakanta voimistui istutusten ansiosta ja on nyt kohtuullisen hyvällä tasolla.

Ahvenkantaa voi mainostaa erittäin hyväksi ja yksilökoko kestää vertailun meriahventen keski-kokoon. Rikkonaisen pohjan ansiosta kaloilla on valtaisa määrä

Etelä-Pohjanmaan suurin järvi on tunnettu vahvasta ahven- ja muikkukannastaan. Se on erittäin suosittu talvikalastuspaikka, etenkin ahvenen pilkkijöiden keskuudessa, mutta myös oiva kohde jigaajalle.

suojaipaikkoja, vaikka suurempien saarten ja salmien sekamelska puuttuukin. Ahvenparvia onnistuu joskus löytämään suhteellisen pieniltä alueilta useitakin ja isommat parvet ovat todella mahtavia.

Lappajärven suurhauet pysäyttävät puolestaan vaa'an viisarin useimmiten 7 ja 8 kilon väliin, mutta puheiden mukaan kymmenkilosiakin on esitelty. Testikalastuksessamme kesken kuhan jigaamisen

Syvältä, 12 metristä, napannut Lappajärven kuha.

huikeita jigisaaliita

saaliiksi päätyi 4,7 kilon voimape-
sä. Emme tosin ehtineet tiukan ai-
kataulun takia satsaamaan hauen-
kalastukseen lainkaan, joten luulisi
tämän ”jigihaukiennätyksen” ole-
van helposti rikottavissa.

Liikkeelle loppukesällä

Kalastimme Lappajärvellä kolmena
päivänä loppukesällä sekä syksyllä
2008. Järvi oli meille jigikalastuk-
sen kannalta entuudestaan tun-
tematon tuttavuus. Sitä pidettiin
erittäin vaikeana jigipaikkana, jo-
ten odotuksemme eivät olleet kovin
korkealla.

Aloitimme suhteellisen mata-
lasta, noin neljän metrin vedestä
käyttäen 10 gramman jigipäitä.
Jo toisesta ankkuripaikasta jige-
jämme tukistelivat pannukarkeat
ahvenet. Muutaman varttikiloisen
raitapaidan jälkeen parvi tosin ha-
josi ja jäljelle jääneet piiloutuvat ki-
vikoiden suojiin.

Emme jääneet ronkkimaan vai-
keita kaloja, vaan suuntasimme
kohti uusia pakkoja sekä rinteitä.
Matalat, alle kolmen metrin kova-
pohjaiset kivikkopakat olivat pik-
kuhaukien suosiossa vielä loppu-
kesästäkin.

Yli kahden kilon haukia emme ki-
vikoilta saaneet narutettua. Luulta-
vasti isomukset olivat syvemmillä
saalistamassa suurissa muikkupar-
vissa, joita näkyi luotaimen mu-
kaan yli kymmenen metrin syvyis-
essä vesimassassa.

Seuraavaksi etsimme rinteiden
lähellä oleskelevia pikkukaloja ku-
hien sekä suurahventen toivossa.
Ahvenet löytyivätkin todella nope-
asti läheltä syvää vettä olevien pit-
kien rinteiden reunoilta 6–8 metrin
syvyydestä. Ahvenet suosivat sel-
västi nimenomaan pitkiä rinteitä,
mutta rinne ei kuitenkaan saanut

olla kokonaisuudessaan liian
loiva. Parhaassa rinteessä oli
myös jyrkempiä kohtia.

Vaikka ahvenet olivat otil-
laan, syönti oli kuitenkin parvi-
en kokoon nähden valikoivaa.
Ainoastaan valkoiset jigit kel-
pasivat kunnolla, kun taas pe-
rinteiset ruskeasävyiset jigit
saivat ahvenet vain näykki-
mään ärsyttävästi.

Erityisesti pienet kaksi ja
puoli tuumaa pitkät Mann’sin
kalajigit kiinnostivat Lappajär-
ven lihavia ahvenia. Kun väri ja
malli osuivat lopullisesti koh-

Järville jigaamaan

■ Järviltä ei saa jigeillä juuri mi-
tään, paitsi korkeintaan muutaman
pienen ahvenen pienillä sirppiyr-
stäjigeillä.

Kuha on järvillä ainoastaan veto-
kalastajien heiniä.

Järvikalat eivät vietä aikaansa
pohjan tuntumassa, vaan saalista-
vat välivedessä muikkujen perässä.

Näitä väittämiä yhdistää yksi
asia. Ne eivät pidä paikkaansa.

Vielä 2000-luvun taitteessa lä-
hes jokainen silikonimadon omis-
taja suunnisti murtovesien äärelle
merenlahtiin jigaamaan. Osaavim-
mat kammenkääntäjät veivät op-
pejaan myöhemmin myös suurem-
mille järville, mutta vannoutuneita
vetouistelijoita sekä metalliustin-

ten heittäjiä on ollut vaikea kääntää
jigikalastuksen pauloihin.

Mielestäni nyt olisi korkea aika luoda
uskoa sisävesilläkin kalastaviin ja kertoa
jigikalastuksesta suurilla suomalaisilla
järvillä.

Jigeillä voi toki saada saalista pie-
nemmilläkin järviltä, mutta lehtikir-
joitusten kautta kalastuspaine saattaa
muodostua kohtuuttoman suureksi,
joten jätän pikkujärvet aihepiiriin ulko-
puolelle.

Kalakantojen monipuolisuudella tar-
koitan saaliskalojen lajimäärää. Valitui-
ta järviltä on löydettävä saaliiksi kuhaa,
ahventa sekä haukea. Maantieteellisek-
si pohjoisrajaksi voi piirtää näillä pe-
rusteilla Oulujärven, missä tietävästi
asustelee Suomen pohjoisin mainitta-

va kuhakanta.

Suurimpana poikkeuksena meri-
kalastukseen näkisin kalajigien
ylivoiman järvillä matojigeihin
verrattuna. Olen jaksanut yrittää
matojigeillä kerta toisensa jälkeen,
mutta poikkeuksetta kalajigeil-
lä kalastava hymyilee leveämmin
päivän päätteeksi.

Sirppiyrstöiset perusjigit ovat
4-tuumaisina toimineet hyvin ah-
venille, mutta vaihtaisin nekin mie-
luummin kalajigeihin järvikalastus-
pakkia täyttäessäni.

Muilta osin mereltä oppinsa
saanut jigittelijä onnistuu varmas-
ti järvilläkin, mikäli kalapaikkojen
hakutaito on kunnossa ja kärsiväl-
lisyyttä riittää.

dalleen, syönti alkoi mennä turhankin rajuksi.

Vaihdoin kookkaampaan nelituumaisen Kopyton-kalajigin ja 17 g pallopäiseen painokoukkuun yrittääkseni kuhaa rinteen syvemältä osalta. Muutaman tyhjän heiton jälkeen aivan heittokantaman ääripäästä, syvältä yli 10 metrin reunalta, vavan kärki heilahti kuhatärpin voimakkuudella. Yleensä äärikantamalta tulevat tärpit ovat todettavissa ainoastaan siiman heilahduksina.

Kermanvalkoinen, punertavalla tussilla värjätty kalajigi maistui tälle ensimmäiselle Lappajärven kuhalleni niin hyvin, että viehelukokin oli kalan suun sisäpuolella. Pronssinmustan, piikikkään jigikalastajan ykköskalan veneeseen nostaminen nosti samalla ilon toisesta ylimmilleen. Juuri tämän ta-

Kuvat: Risto Jussila

▲ **Selkäsaaret keskellä Lappajärveä ovat hyvä kiintopiste veneilijälle.**

◀ **Isommassa Selkäsaaressa seisoo hyväkuntoinen taukomoikki, jonne voi vapaasti poiketa makkaranpaistoon tai vaikka yöpyä.**

kia olimme suunnanneetkin Lappajärvelle.

Suuremmat kuhaparvet oleskelivat vielä pari metriä syvemmällä rinteiden pohjaosilla. Aktiivisten kalojen löydyttyä jigikuhia nousi lähes joka heitolla, joten kalastus oli syytä lopettaa ruokakalojen määrän täyttyessä.

Myös kuhien keskikoko oli todella riemastuttava. Useita yli kahden kilon ylittäviä kuhia vapautettiin veneestä takaisin vesistöön kuvaimisen jälkeen.

Syyskalassa

Seuraava tutustuminen 80 miljoonaa vuotta sitten tapahtuneen meteoriittisyökyn synnyttämään Lappajärven koitti lokakuun loppupuolella. Tuulen takia emme päässeet yrittämään kuhia lainkaan loppukesän kalapaikoilta.

Saimme paikalliselta osaavalta kalastajalta Tuomo Savolalta vinkkejä kuhien syksypaikoista, mutta

Suuren ahvenparven täsmäkalastus

■ Suuren ahvenparven löytymisestä kieli se, että ahvenia nykii siiman päässä joka heitolla heittosuunnasta riippumatta, sekä se että ahvenet käyvät kiinni lähes minkälaiseen jigisiin hyvänsä, eikä jigipään painolla tunnu olevan merkitystä.

Tällaisen suurparven kalastuksessa voi myös epäonnistua, jolloin saaliina on vain muutama ahven höystettynä sadoilla tärpeillä. Tämän välttämiseksi saattaa seuraavista vinkeistä olla apua.

Ahvenparven sattuessa kohdalle tulisi kaikkien veneestä kalastavien suunnata heittonsa samaan suuntaan. Yhteistä heittosuuntaa myös vaihdetaan tarpeen mukaan. Tällä menetelmällä saadaan parvi pysymään mahdollisimman yhtenäisenä. Mitä nopeammin iso parvi hajoaa useammiksi pikkuparviksi, sitä nopeammin syönti tyrehtyy.

Ahvenet saattavat puraista minkä tahansa väristä niiden eteen tarjottua jigijä, mutta varsinaisen päivän ottisävy tuo selvästi eniten saalista. Vaihdamalla rohkeasti värejä syönnin aikana huippuväri paljastuu varsin nopeasti.

Jigipään painolla on myös suuri merkitys siihen, kenen saalispussi loppujen lopuksi täytyy painavimmaksi.

Liian nopeasti uppoava, painava jigipää antaa paljon tärppejä, mutta myös paljon revenneitä jigipyrstöjä kalojen isettyä huteja. Tilanteeseen nähden liian kevyt jigipää on puolestaan tunnoton kalastettava. Kalat työntävät joskus jigejä eteenpäin tai ottavat muuten hankalalla tavalla vieheeseen. Ylikevyellä jigipäällä tällaisia tärppejä on vaikea havaita.

Oikean painoinen jigipää löytyy, kun ahven on heti ensimmäisestä tärpistä kunnolla kiinni. Mikäli pelkkien tärpien osuus kasvaa liian suureksi, on jigin väriässä, mallissa tai jigipään painossa jotain korjattavaa.

emme onnistuneet saamaan näiltä verkkopaikoilta ensimmäistäkään nykäystä. Luotaimemme näytti kuhien kyllä makoilevan pohjan tuntumassa, mutta minkäänlaista iskuhalukkuutta emme pystyneet herättämään. Oletimme lähes myrskylukemiin yltäneen tuulen vieneen syöntihalut kaloilta.

Suuntasimme hivenen pettynein mielin ahvenjahtiin oman myrskymottoni vauhdittamina. Minulla on tapana etsiä kaloja myrskyn vallitessa paikoista, joissa olosuhteet ovat vaihtuneet vähiten. Monesti tällaiset paikat ovat suojaisia saarten muodostamia salmia, joihin selkävesien kovat tuulet eivät pääse puhaltamaan.

Vaikka Lappajärvi tarjoaa vain muutaman suuremman saaren osalta suojaisia paikkoja, onnistuimme paikantamaan ahventen väliaikaisen kodin pitkän ja matalan, parin metrin syvyyden vyöhykkeen päädyssä. Ahvenparven pääjoukko oli täysin pohjassa kiinni 4,3 metrin syvyydessä.

Ensimmäisten heittojen jälkeen havaittu syönti kertoi parven olevan isokokoinen. Hivenen ylläsurkaalla 14 g:n jigipäällä heitetty kolmen tuuman kalajigi miellytti kaloja eniten. Väreistä toimi par-

haiten mustaselkäinen luonnonväri, jota oli maustettu vaaleanpunaisella valkosipulitussilla.

Kalakaverini Paavolan Kalle yritti kaikin voimin värjätä huippusyöntiin niin rumaa väriyhdistelmää, että ahvenet olisivat jättäneet vieheen rauhaan, mutta ei onnistunut. Ahventa pukkasi parvesta paremmalle puolelle venettä lähes joka heitolla.

Ongittuamme pussillisen ruokakaloiksi yritimme vielä haravoida aluetta toisen ison ahvenparven toivossa, mutta kovan tuulen takia emme pieheköltä suojaiselta alueelta sitä löytäneet. Seuraavalta samantyyliseltä saarialueelta olisi todennäköisesti onnistunut, mutta sen kokeiluun ei aika tällä kertaa riittänyt.

Lappajärvi jäi mieleemme erinomaisena jigijärvenä, josta on mahdollisuus saada huikeita saaliita.

Mereltä on joskus lähdetty kotiin

Kuva: Peter Lahti

vastaavissa tuuliolosuhteissa huomattavasti nöyrempiä.

Jigikausi

Keväen ja alkukesän jigikalastus on parhaimmillaan järvillä valoisina öinä kuhan kutuaikaan. Mikäli mooraalikynnys estää varsinaisilta kutupaikoilta kalastamisen, voi näitä terävähampaisia petokaloja tavoitella kutupaikkojen lähetyviltä kovapohjaisilta rinteiltä ja jättää varsinaiset kutupaikat, kovapohjaiset matalat ja rikkonaiset kivikot, rauhaan.

Kolmesta kuuteen metriin putoavat suhteellisen jyrkät rinteet antavat ahkeralle jigaajalle saalista keväisinkin. Kujan lisäksi rinteissä on silloin myös ahvenia. Haudet ilmestyvät talkoisiin yleensä vasta keskikesällä vietettyään aikaansa alkukesästä enemmän rantojen tuntumassa.

▲ Parven löydyttyä saaliiksi päätyi myös useita yli kahden kilon vonkaleita, jotka vapautettiin kuvauksen ja punnituksen jälkeen.

► Lappajärven rannoilta löytyy useita hyviä laskupaikkoja. Kuva Karvalan luiskasta.

◀ Lappajärven laajoilla selillä on loputtomasti rinteitä, karikoita ja pakkoja jigaajalle.

▼ Keskellä selkää hämmöttävän Karpan reunasta jatkuu matalikkoalue Selkäsaarille asti.

Lappajärvellä jigikausi on parhaimmillaan elo-syyskuussa, jolloin pitkiä rinteitä jigaavan on mahdollista saada samoilta paikoilta sekä kuhia että ahvenia. Ahvenet oleskelevat yleensä rinteiden matalimmilla osilla, kuhat puolestaan valtaavat suurissa parvissa syvemmmät reunat.

Mikäli kuhaparven suurin massa oleskelee luotaimen mukaan vaikapa 10 metrin syvyydessä, heitot kannattaa suunnata syvyyssäyrän mukaisesti niin, että jigi uiskentelee suurimman osan ajasta nimenomaan tuolla syvyyssalueella. Jos taas heitetään rinteitä alaspäin ja tuodaan jigi 16 metrin syvyydestä kohti kuuden metrin kohdalla ankurissa olevaa venettä, jigi kalastaa tehokkaasti ainoastaan parin, kolmen metrin matkan heiton aikana.

Kalojen asettuessa laajemmalle osalle rinteitä syvyyssuunnassa ei heittosektorien tarkkailulle ole yhtä suurta tarvetta.

PETER LAHTI
JARI TUISKUNEN, kuvat

■ Rikkonaisuutensa vuoksi pohjois-eteläsuuntainen Kyrösjärvi tarjoaa kaloille suojaisia sisälahtia kovien tuulten puhaltaessa.

Jigien virittely koukun varteen alkaa Kyrösjärvellä heti jääkannen liuettua kylmään vesimassaan. Erittäin kylmien vesikerrosten syleilystä saattaa saaliin tavoittaminen olla hankalaa, mutta alan ammattilaiset irrottelevat kaloja koukusta silloinkin.

Auringon lämmittäessä järven ruskeaa vettä muodostuu joillekin alueille ympäristöstä lämpimämpiä vesialueita. Saaren- ja niemenkärkiin tuulten mukana kulkeutuva lämmin vesi vetää puoleensa kaikenlaisia kaloja. Myös kuhat saapuvat lämmittelemään ja saalistamaan alueelle.

Kyrösjärvi

jigaaajan ykköskohde

Tummavetinen Kyrösjärvi on parhaita jigikohteitamme. Saalisvarmuudella mitattuna se saattaa olla jopa aivan piikkipaikalla. Seuraavilla nikseillä jokaisella yritteliäällä jigaaajalla on mahdollisuus päästä siellä kalan makuun.

Kalastettavien rantojen on oltava matalia, jotta tuulten tuoma lämmin vesi ei pääse sekoittumaan syvään, kylmän vesimassan kanssa. Näiden rantapiikkien sekä sisälahtien taskujen kalastus on tuloksellista, kunnes kuhat alkavat kerään-

tyä kutupaikkojensa lähetyville.

Toukokuun loppupuolella suojaiset, matalat lahdemat alkavat houkutella kaloja. Kuhat kerääntyvät sisälahtien laajojen matalikkojen tuntumaan suurissa parvissa, mutta ovat edelleenkin varsin

lämpöhakuisia liikkuen tuulten kuljettaman veden mukana.

Osa kaloista aloittaa kutupuuhat matalien kivipohjaisten karioiden reunoilla. Osa puolestaan saalistaa ja oleskelee kutupaikkojen lähistöllä ja niiden yleisimpiä pysähtymispaikkoja ovat kovat savipohjat. Toisinaan kuhat ajautuvat Kyrösjärvellä tuulten saattelemina myös kaislikoihin sekä erittäin mataliin rantoihin.

Kutupaikkoja rauhoitettu

Kaloja etsiessä kannattaakin olla kylmäpäinen ja ennakkoluuloton,

etenkin ennen juhannusta. Oleellisinta on löytää kala-alue. Tämän jälkeen on laskettava ankkuri mitä ihmeellisempiin paikkoihin ja heitettävä jigä veteen. Uskoa omituisen rantaniippojen kalastamiseen on haettava päivän ottivärin löydyttyä.

Ottivärin valikoitumista helpottaa, kun heitetään kutualueiden reunoja, joista aggressiivisimmat kalat yleensä tavoittaa. Himoittavin väriyhdistelmä antaa kiivaimmat tärpit, minkä jälkeen on helpompaa kalastaa oudommanolaisia paikkoja.

Keskikesää lähestyessä kuhat suuntaavat kohti selkäviesien reunoilla olevia rinteitä sekä syviä pohjakarikoita. Kutupaikoiltakin on mahdollista saada saalista, mutta huomattavasti heikommin alkusaan verrattuna.

Yleensä matalilta kivikkopohjilta tavoittaa kesäkuun lopussa enää tummia uroskuhia, jotka on syytä jättää rauhaan. Nämä erittäin hyökkäyshaluiset kalat jäävät kutualueille vartioimaan jälkikasvuun mätirosvoilta. Niiden kalastaminen saattaa johtaa jopa mädin ja joi-kasten tuhoutumiseen.

▲ **Kaikuluotainta kannattaa seurata tarkasti kuhaparvia etsittäessä.**

◀ **Kyrösjärven Kelminselän kuhamaisemia.**

▼ **Kuhan jigittelyä eteläisellä Kyrösjärvellä. Ankkuroituminen toimii erityisesti silloin, kun ottihaluinen kalaparvi on paikallistettu.**

Heitosta väsytykseen

■ Veneen lipuessa kuhapaikalle, on ankkuroinnin aika. Tätä ennen paikka on tietenkin luodattu kalakaarien osalta.

Tuulisena päivänä ankkurinaru kiinnitetään veneen peräpuoleen mahdollisimman lähelle moottoria. Etenkin puuskittainen tuuli heiluttaa venettä ympäriinsä, jos kiinnityskohta on ohjauspulpetin lähellä olevassa kaiteessa. Mitä enemmän vene heiluu, sitä vaikeampaa jigaamisesta tulee.

Jos vene ankkuroidaan kalapaikan päälle, riittävät yleensä lyhyemmätkin heitot. Itse olen ainakin mieltynyt jigaamaan niin, että kelaan viehettä aina kohti matalampaa vettä. Matalat kevätpakat ovat ainoa poikkeus tästä säännöstä.

Jigin vajottua pohjaan vapa viedään samaan linjaan siiman kanssa. Minkäänlaista kulmaa siiman ja vavan välille ei saisi muodostua. Suora linja helpottaa siiman seuraamista ja se auttaa myös tartuttamista. Linjan ollessa luotisuora välittyy kalan puraisu suoraan kelalle ja kelan tappiini asti lukittuun jarruun.

Mikäli kalat nappaisivat vieheisiin kelattaessa, ei suoran linjan pitämiseksi olisi tarvetta, pikemminkin päinvastoin, sillä vastaiskusta saattaisi olla jopa liian raju. Heiton alku- ja keskivaiheessa siimalla on kuitenkin tapana olla tuulen takia jonkin verran pussilla. Silloin tärpit eivät välttämättä näy ja tunnu vavan kärjessä lainkaan.

Kuhan salamannopea tärppi välittyy silloin pelkkänä siiman heilahduksena tai värähdyksenä, johon pitää reagoida vetämällä siimapussi suoraksi rajuhkolla vastaiskulla sekä samaan aikaan kelata siimaa kovalla tempolla.

Siiman heilahdukset oppii tunnistamaan helpoiten tyyneellä kelillä. Mikäli kelataan esimerkiksi kolme kammien kierrosta pohjakontaktista toiseen koko heiton ajan tasaisella alustalla, jigä laskeutuu pohjaan aina saman ajan kuluessa. Tärppi on siimassa näkyvä heilahdus ennen oletettua uutta pohjakontaktia.

Tärppi voi näkyä myös siiman ennenaikaisena löystymisenä. Tässä tapauksessa kala hyökkää jigin kimppuun suoraan takaapäin jatkaen uimista kohti kalastajaa.

Nämä ovat yleisimmät siimasta nähtävät kuhatärpit. Muitakin tärppitapoja sekä siimanheilahduksia on, mutta niiden kuvaaminen on varsin hankalaa. Kaikkiin reagoidaan joka tapauksessa nostamalla vapa nopeasti pystyyn ja ryhtymällä kelaamaan.

Kuhan tartutuksen jälkeen vapaa kuormitetaan niin, että siima pysyy koko ajan kireänä ja vapa joustaa kalan potkut. Ensiarvoisen tärkeää on pitää vapaa paikallaan väsytyksen ajan. Venymätöntä kuitusiimaa käytettäessä vavan liikkeet välittyvät kiinni olevan kalan leukaperiin ja riuhptomalla koukku irtoaa helposti kalan suupielen revetessä.

Suuri kala otetaan haavilla veneeseen, mutta pienempien – erityisesti alamittaisten kuhien kohdalla menetellään seuraavasti.

Kala kelataan niin lähelle venettä, että sen voi nostaa suoraan siimasta ylös. Toiseen käteeseen otetaan kostea pyyheliina, johon kala asetetaan tarvittavaan puristeotteeseen koukun irrottamisen ajaksi. Puristettaessa kalaa hieman päin kohdalta kuhan suu yleensä sopivasti aukeaa. Kostea pyyheliina toimii käsiä sekä kalan suomupintaa suojaavana välikappaleena.

Alamittaiset kuhat vapautetaan välittömästi koukun irrottamisen jälkeen avaamalla pyyheliinan ote vesirajassa.

Kyrösjärven osakaskunta on osannut rauhoittaa osan kutukivikoista kokonaan kalastukselta kutuainakana. Alueet on merkitty näkyvästi mustilla lipuilla ja lippukeppeihin on lisätty ohjeet. Kutupaikkojen rauhoitus on loistava esimerkki työstä kalaston ja kalastuksen edistämiseksi.

Kuhaa voi kuitenkin kutuainakin kalastaa Kyrösjärvellä merkittyjen kutualueiden ulkopuolelta sekä vähäpätöisemmiltä kivimatalikoilta.

Joillakin merialueilla kuhan kutu- rauhoitukset koskevat valtavia alueita. Laajojen vesialueiden valvonta on hankalaa, koska rauhoitus ei koske muuta kalastusta. Merialueiden kutu- rauhoitukset olisivatkin tehtävä jatkossa Kyrösjärven esimerkiksi seuraten.

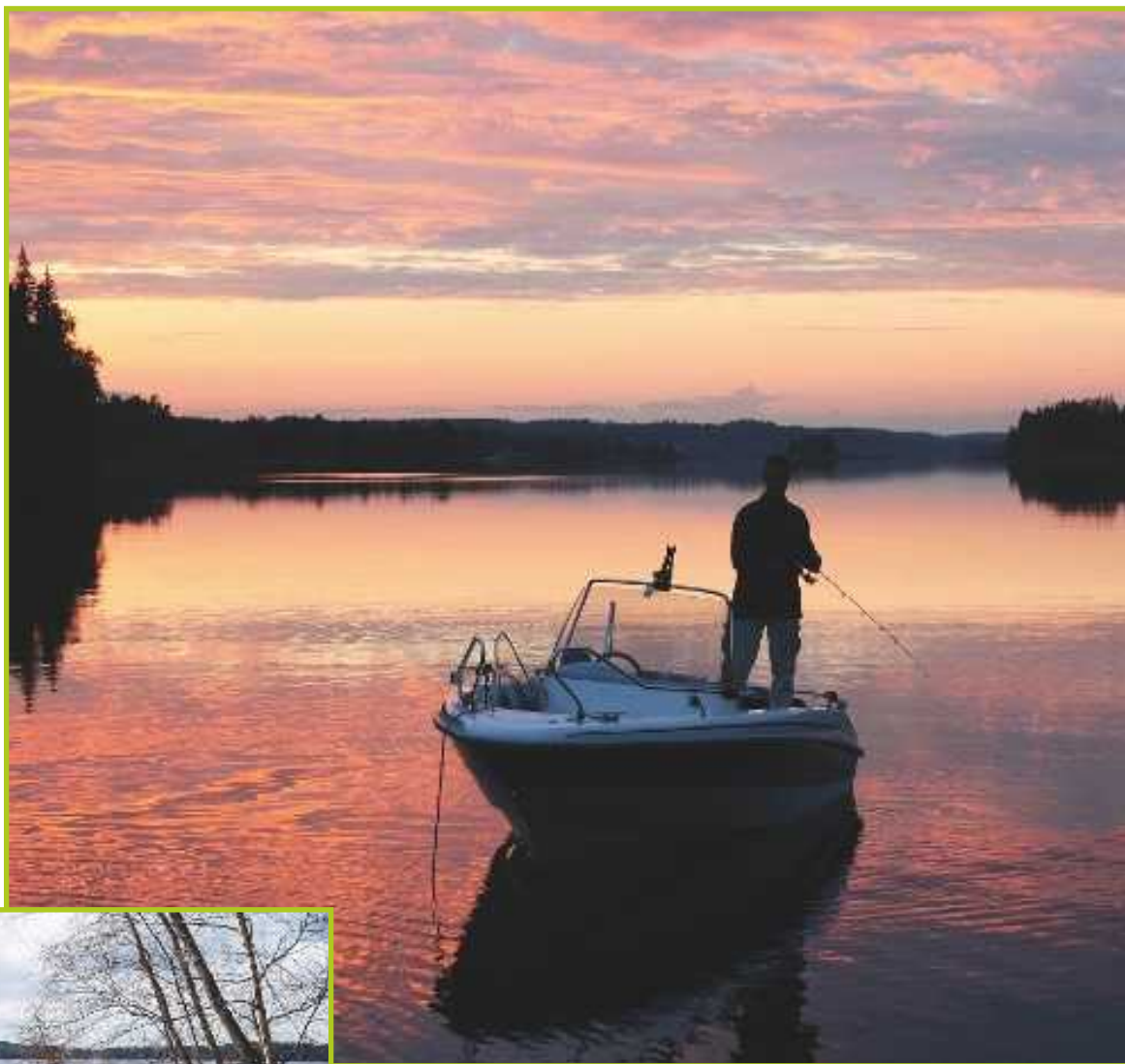
Suurimmat mahdollisuudet

kirkkaiden pronssikylkien kalastamiseen tarjoutuvat huomattavasti kutualueita syvemmällä. Siksi heinäkuussa lomaileva kalastaja käyttää kaikuluotainta tärkeänä apuvälineenä. Kuhat ilmaantuvat luotaimen näytölle valkosipulikynnen muotoisina hahmoina. Mikäli kynsiä pukkaa ruudulle yksi toisensa jälkeen, ollaan varmasti kalapaidalla. Ottiväriin osuessa kohdalleen pakoilta onnistuu yleensä muutama kalan nostamaan.

Syönnin tyrehtyessä on viisainta nostaa ankkuri ja suunnata kohti seuraavaa samantyylistä pakkua. Ennen kuin moottorin kaasukahvaa käännetään, on kiinnitettävä huomiota ottipaikan yksityiskohtiin. Tärkeimmät, kuten syvyys, vallitseva tuuli, läheisyys rannasta sekä pohjan profiili on painettava mieleen tarkasti.

Syvempien pakkujen jigausta kukoistaa Kyrösjärvellä yleensä elokuun loppupuolelle saakka. Tämän jälkeen saalisvarmuus alkaa vaihdella ja syksyllä kalastus on huomattavasti vaikeampaa.

Vinkkinä kehottaisin etsimään kaloja oletettujen talvehtimispaikkojen lähetyiltä erittäin syvien monttujen reunoilta. Vaeltavat kuoreparvet saattavat kuitenkin houkuttaa kuhat

ajoittain syksylläkin matalaan, joten haastetta varmasti riittää lokakuun loppupuolen järvijigajaajalle.

Järvijigaimisen taitoa

Merikuhien jigaamiseen tottunut on Kyrösjärvellä suurissa vaikeuksissa. Mikäli kalaruoan ystävän muistissa on, että kuhan itsekseen tartuttua jigikoukkuun kala kelaataan tynnosti veneeseen, on syytä varmistaa pakastimen kalapuikkotilan ennen kalastusta.

Kyröskuha harvemmin tartuttaa itse itsensä. Tärppi vaatii kalastajal-

ta välitöntä vastaiskua. Mikäli kuhan isku jigiin tuntuu edes jollakin lailla vavankärjessä, voidaan jo puhua mahtitärpistä.

Tyypillisesti tärppi näkyy vain pienenä siiman heilahduksena jiggin vajotessa kohti pohjaa. Kun siima heilahtaa siinä vaiheessa, kun viehettä ei olla vielä aktiivisesti ke-laamassa, on vastaiskussa oltava salamannopea. Mitä suuremman siimapussin tuuli aiheuttaa, sitä hankalammaksi oikea-aikaisen vastaiskun tekeminen muodostuu.

Merellä kuhan jigaamisessa riit-

▲ Illan hämärissä kuhat nousevat usein ylempiin vesikerroksiin, joten jiggin pompottaminen pohjalla ei välttämättä ole enää yhtä tuottoisaa. Kannattaa kuitenkin yrittää.

◀ Kyrösjärven Isoselällä olevaan Markan saareen on helppo rantautua jigitystaukoa viettämään.

▼ Järviltä saadaan jigeillä myös hirvittäviä haukia.

Kuva: Peter Lahti

hettä seurailevia kuhia tällaisella kelausrytmeillä.

Kampitärpin jälkeen hidastan vielä kelausrytmiä. Kelattuani viehettä neljän kammenkierroksen sykleissä kolme kertaa peräkkäin nostan jigini seuraavaksi hivenen ylempiä pohjasta yhdellä nopeammalla kammenkierroksella. Tässä vaiheessa kuha yleensä nappaa vieheeseen hivenen paremmin, jolloin on tehtävä nopea vastaisku.

On muistettava, että tämä kelausrytmi on ainoastaan suuntaa-antava. Kuhien mieltymykset pohjan pinnassa uivaan jigisiin vaihtelevat suuresti kauden aikana. Päivän kelausrytmi on haettava kohdalleen, kuten päivän ottivärikin.

Hienointa Kyrösjärven kalastuksessa on haasteellisuus suhteutettuna suureen kalakantaan, joten uskon yritteliäiden jigajien löytävän niksit ennen epätoivoa. Ensimmäisten reissujen saldona saattaa olla kymmenittäin erilaisia kuhatärppejä. Se pistää miettimään viehevalintoja sekä opettelemaan vastaiskuja.

Tarkka paino

Kyrösjärven kuhat ovat vieheiden osalta erittäin valikoivia otuksia. Etenkin kalastettaessa keväällä matalia sisälahtia joutuu kokeneempikin jigaja alati haromaan hiuksiaan, jos niitä vielä sattuu olemaan jäljellä järvijigista pitkään harrastettuaan.

Alkukaudella aloittaisin kuitenkin valkovoittoisilla väreillä. Myös mustaselkäiset luonnonkalaa jäljittelevät värit sekä etenkin helmiäisvalkoiset Mann's-kalajigit ovat kelvanneet.

Mutta juuri kun on saanut väriasian ratkaistua, joutuu painimaan jigipään painon valintaongelman kanssa. Yleensä soveliaita kevätkauden kalastukseen ovat 4, 7 ja 10 g:n jigipäät, joista 10-grammaista käytetään ainoastaan heitettäessä kovaan sivutuuleen.

Seitsemän grammaa on toimiva jigipään paino, mikäli kalastetaan kevyessä tuulessa yli kolme metriä syvässä vedessä. Sen sijaan 2–3 metrin vesimassassa se on usein jo liian raskas ja turhan nopealiikkeinen kuhalle. Neligrammainen on puolestaan osoittautunut liian kevyeksi miellyttääkseen liikeradallaan kuhia.

Keväisin parhaimmaksi on osoittautunut 5,6–6-grammainen jigipää. Koska kaupoissa ei ole tarjolla tuon painoisia jigipäitä, olemme keksineet tuunata jigipäitä kenttäoloissa sivuleikkureilla. Työstäminen on herättänyt hilpeyttä muissa kalastajissa, mutta halukkaat voivat mitellä taitojaan Kyrösjärvellä vaikkapa alueen ykkösmiehen, kalas-

Kalan ikkuna

Perhokalastuksessa puhutaan usein kalan ikkunasta. Kyse on yleensä ylävirtaan suunnatusta heitosta, jonka seurauksena perho valuu virran tuomana kalan suojapaikan kohdalle ”ikkunaan” näkösillemme.

Kuhankalastuksessa käytetään samaa termiä. Toisinaan kuhia on hankala saada nappaamaan jigisiin normaalilla kelausrytmeillä. Ne suostuvat nappaamaan vieheeseen ainoastaan ensimmäisessä pudotuksessa, kun yllättäen kalan näköpiiriin ikkunasta ilmaantunut jigi laukaisee iskurefleksin. Vaikka viehettä yritettäisiin heiton aikana kelata ripeästi kohti pintaa ja pudottaa se uudestaan kohti pohjaa, tulos ei ole sama.

Ikkunasyönillä on ensiarvoisen tärkeää osata ankkuroida vene oletettuun kalapaikkaan nähden oikealle kohdalle. Yökalaustuksessa olemme käyttäneet pieniä heijastinkohoja matalilla pakoilla osoittamaan oikean heittopaikan.

On myös huomioitavaa, että tällaisessa tilanteessa tärppejä tulee eniten heitettäessä sivutuuleen, jolloin siima jää aina jonkin verran pussille. Niinpä jigi leijaillee kalan yläpuolella hivenen tavallista pidempään ja jäljittelee helppoa saalista.

Tässä kalastustyyliässä on oltava hereillä nimenomaan ensimmäisessä pudotuksessa ja on valmistauduttava suuren siimapussin takia korostetun rajuun vastaiskuun. Etenkin suurkuhien saalismäärissä kalan ikkunasta pudonnut jigi näyttelee merkittävää roolia.

Merkkikohot kannattaa käydä laittamassa heittopaikoille hyvissä ajoin ennen kalastuksen aloittamista, koska moottorilla ajaminen matalilla pakoilla pelästyttää kuhat alueelta joksikin ajaksi.

On myös muistettava, että kohot eivät oikeuta kalapaikan varaamiseen, vaan alueen on oltava muidenkin käytettävissä. Ja kalastuksen jälkeen pohjaan ankkuroidut kohot kerätään pois.

tusopas Kalle Paavolan kanssa haalumillaan jigipäillä. Kyyti voi olla aika kylmä.

Kevyimpiä neligrammiaisia olen käyttänyt enimmäkseen yökalastuksessa juhannuksen kahta puol-

Kyrösjärvellä toimivin vaihtoehto on venymätön kuitusiima, johon liitetään monofiliperuke. Asiaansa uskova jigini nakkeliija varustautuu lisäksi eripaksuisilla perukkeilla.

Paksuimmillaan olen käyttä-

Kuva: Peter Lahti

Alkukesästä saaliin saaminen Kyrösjärvellä on joskus helppoa lapsillekin.

ta. Erittäin kevyt jigipää on hämärissä luonnollinen silinto, koska kuhia tavoitellaan silloin alle metrimestä vedestä. Varsinkin fosforinvärisiksi värjätty on ollut omiaan niin Kyrösjärvellä kuin merialueillakin.

Siimavalinnoista

Vaikka olen kirjoittanut jigikalastajan siimavalinnoista aiemminkin, olen havainnut kalastajien edelleen väheksyvän siimojen eroavaisuuksia.

nyt 0,50 mm:n peruketta, mutta yleensä 0,30–0,40 mm:n vahvuiset ja noin metrin pituiset perukkeet riittävät.

Kuitusiimojen kehittymisen myötä yleisin käytettävä heittosiima on 0,12-millistä. Itse olen käyttänyt huomattavasti paksumpiakin, mutta kevyillä jigipäillä heitettäessä heittokaaret tuppaavat jäämään niillä turhan lyhyiksi. Paksumpaa siimaa on puolestaan helpompi seurata etenkin yökalastuksessa.

■ Vielä 1980-luvulla suomalaisen jigityksen historian alkuhämärissä sisämaassa jigiteltiin lähinnä vain virtavesialueilla huonolaatuisilla ja kevyillä, kiinalaisilla painopääkoukuilla ja pienillä toukkajigeillä, joiden väri oli yleensä valkoinen tai keltainen.

Kunnolliset lyijypäät yleistyivät 90-luvun puolivälissä, samaten kemiallisesti teroitettut koukut, joiden ansiosta tartutusprosentti parantui huomattavasti.

Pikku hiljaa myös järvien penkat ja matalikot alkoivat kuhakantojen

vahvistuttua kiinnostaa jigaaajia, samalla myös mato- ja kalajigit tulivat entistä tutummiksi.

Saaliskuhien keskipaino on siinä väylässä yleensä merialueisiin verrattuna selvästi suurempi. Kun merellä jigikukat harvoin ylittävät 40 cm:n rajan, joka on monin paikoin myös alamittana, ovat monella järvellä saaliskukat keskimäärin 42–46-senttisiä.

Kuhan jigauspaiikkojen etsimisessä on oma mielenkiintonsa. Laji on selkeästi viileällä vedellä helpompi

tavoittaa syvänteistä. Poikkeuksena on keväinen kutuaika, jolloin kuuhaa nousee aika matalasta, jopa alle metrin vedestä. Hyvästä kannankehityksestä huolimatta kuhille on syytä antaa kaikkialla kuturauha.

Kun kuhat lähtevät syvänteistä kesän mittaan särki- ja muikkuparviin perään, koittaa otollisin ajankohta jigaukselle.

Varhaisyyksyllä syys-lokakuussa suuret kuhat tankkaavat talvehtimista varten, jolloin paras kalastussyvyys on 8–15 metriä.

Keväällä penkoille

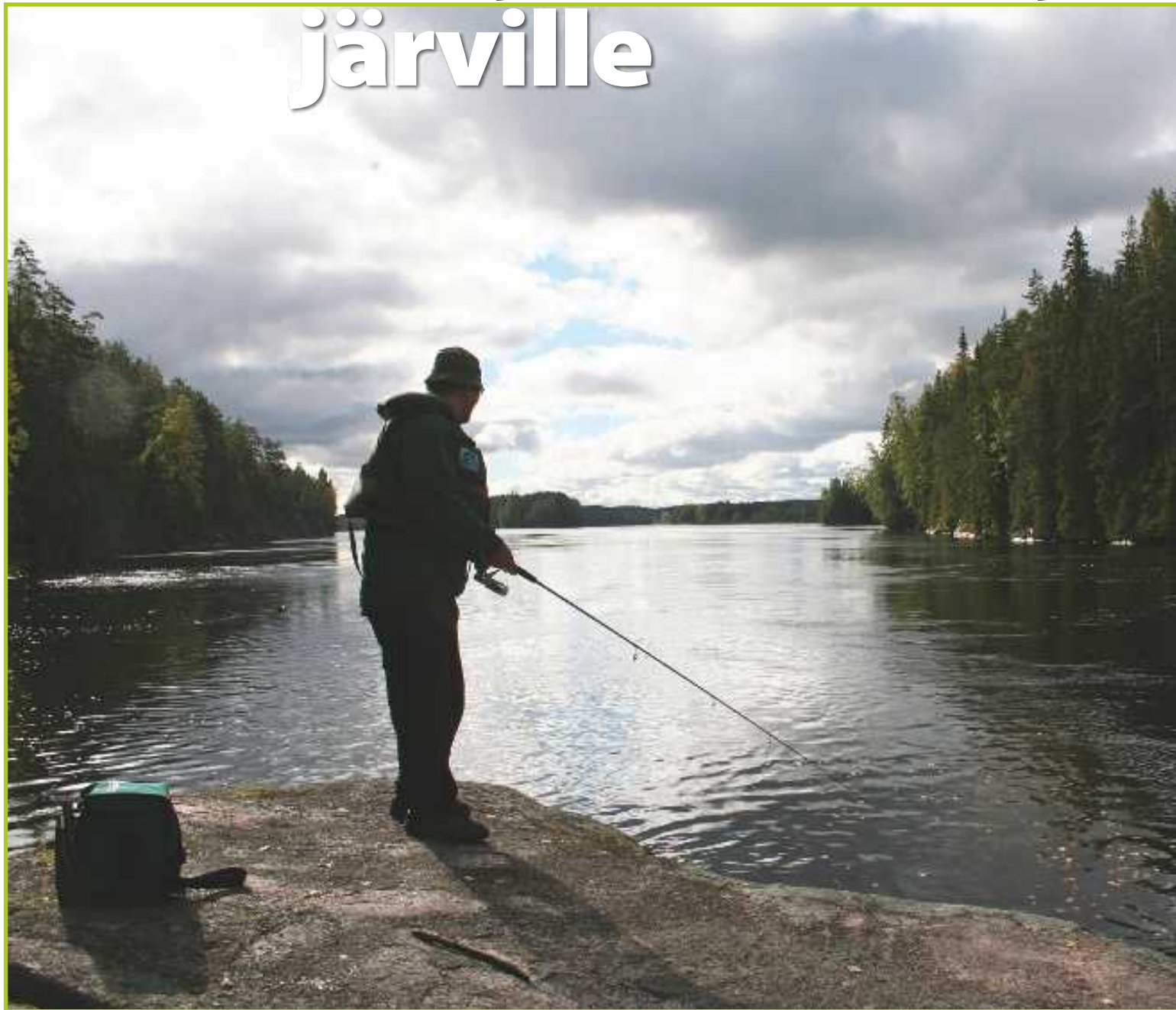
Keväällä alle 10-asteisessa vedessä järvikuhia yleensä löytyy syvänteenpenkkojen reunalta. Tällöin jigiltä vaaditaan hidasta liikettä, joten kelausnopeus ja vavan liikkeet on pidettävä aisoissa. Aivan ylivoimainen kevätjigi järvikuhalle on ollut pienipyrstöinen, 6-tuumainen matojigi.

Järviveden lämmitessä yli 10-asteiseksi, mutta jäädessä kuitenkin vielä alle 12-asteiseksi, kuvaan

JUHA HAPPONEN

Jigejä virroille ja järville

Kuva: Jari Tuiskunen

Seisovan veden jigejä ylhäältä alaspäin: Ripper Kopyto Relax 3", Mann's Predator 2,5", Yum Curltail 4", Storm Pro Grub 5" ja Fepp-toukkajigi 4".

Sisävesikuhastuksen riemua

■ Oli komea syyskuinen päivä, kun lähdimme kaverini Maurin kanssa kuhaa ja ahventa jigittämään. Mauri halusi ottaa mukaan ison haavin, sillä keli näytti hänen mielestään siltä, että järveltä saattaa kajahtaa isojakin kaloja.

Noin kolmen tunnin kalastusrupeaman jälkeen olimme kirjanneet kontaktit useampaan kuhaan ja ahveneeseen, joiden joukossa oli lähes puolen kilon raitapaita. Tämä oli mukavaa lämmittelyä varsinaiselle hot spotille siirtymistä odotellessa.

Lopulta ajoimme Maurin hyvin tuntemaan syvännenpenkan reunaan, jossa pohja syveni nopeasti yhdeksästä kahteenkymmeneen metriin. Siitä oli nooneen kertaan saatu isoja haukia ja kuhaa.

Linkosin 10-grammaisella painopäällä varustetun vain kaksi ja puolittuomaisen Ripper Kopyto relax -kalajigin syvyyskiin. Penkan yläreunalla kevyt kuhajigikeppi meni aivan luokille.

Uskoin ensin piteleväni suurinta haukea, joka koskaan on jigissäni ollut kiinni. Noin kymmenen minuutin väsyttelyn jälkeen alkoi alahuuleni melkein vääpättää. Messinkikytkin siellä vilkkui. Ammattitaitoisen haavimisen jälkeen kuha oli veneessä.

Voi sitä riemua! Kuinka monta kertaa olenkaan aiemmin töpeksinyt ja karuuttanut suuria kuhaa.

Ajaessamme kohti rantaa arvioin kuhan painoksi yli viisi kiloa, mutta Mauri tokaisi vanhan saamamiehen arvokkuudella, että kyllä tuon kalan paino alkaa kuutosella.

Ja oikeassa oli. Rantapunnitus antoi kōriläälle painoksi 6 250 g ja pituudeksi 87 cm. Kyllä sokea kanakin jyvän löytää, kun oikein ahkerasti nokkii. Ja kun mukana on kotivetensä tunteva opastaja.

Virtavesijigejä ylhäältä alaspäin: Yum Rib Worm 6", Kopyto Twister 4", Storm Pro Grub 4", Banjo Kopyto 3" ja Ripper Kopyto Relax 2,5".

astuvat myös toukka- ja kalajigit. Toukkaa uitetaan pohjaa pitkin laahaavalla liikkeellä ruokatankkaukseen hakeutuneille kuhille penkoilla ja pakoilla 4–6 metrin syvyudessa. Myös luonnonväriset, noin 3-tuumaiset kalajigit pelaavat erinomaisesti syönnökselle tulleille kuhille.

Kuhan kutu tapahtuu järvissä veden lämpötilan ollessa 12–15 astetta. Tällöin on hyvä jättää kuhalle

kunnollinen kuturauha ja välttää kalastamasta jonkin aikaa sen jälkeenkin, sillä hakeuduttuaan 1–3 metrin syvyisille kutupenkoilleen kuhat ottavat oikeastaan kaikkeen, mikä liikkuu. Kollikukat puolustavat kutureviireitään vielä silloinkin, kun veden lämpötila lähentelee jo 16 astetta.

Kokemukseni mukaan vasta yli 16-asteissa vedessä järvikukat ovat kuturituualinsa hoitaneet ja siirtyvät arkesesti kunnan kalaravintoon. Tällöin peliin heitetään jälleen kalajigit, joista kuhan luonnollisten saaliskalojen värejä matkimalla löytää yleensä kovimmat ottitykit.

Itse aloitan järvillä kuhan jigikastuksen oikeastaan vasta sitten, kun vesi lämpiää yli 17-asteiseksi. Paras kalastussyvyys on silloin jopa 6–8 metrissä. Yleensä suurim-

mat kuhat olen saanut kesällä ja syksyllä, kun veden lämpötila on ollut alle 20 asteen.

Jigipäissä käytän pienemmille toukka- ja kalajigeille numero 1/0 koukkua, isommille 10–20 cm matojigeille ja 4-tuumaisille kalajigeille numero 3/0 koukkua ja tarvittaessa jopa numero 5/0 koukkua.

Jigipään paino vaihtelee tilanteen mukaan. Kun kuha on erittäin aralla syönnillä lääkkeenä käytän jigipään keventämistä 5–10 grammaan. Tietysti samalla menettää osan siimakontrollista ja tuntumasta jigiin, joten siimasta on seurattava tavallista tarkkaavaisemmin tärpin merkkejä sekä sitä, että jigi tavoittaa kelausten välillä varmasti pohjan.

Painavia jigipäitä 12–18 g käytän, kun kalastan syvännenpenkoissa ajoit-

PANOX™

...ETTEI
PANOKSET
LOPU...

Miehen seksuaaliseen toimintahäiriöön ei useinkaan löydy yksiselitteistä syytä. Sitä voivat aiheuttaa esimerkiksi stressi, työpaineet, sairastuminen tai unen puute. Tyydyttävä seksielämä on kuitenkin tärkeä osa toimivaa parisuhdetta ja perhe-elämää.

Panox™ on miehen seksielämän parantamiseksi kehitetty kotimainen, 100 % luontainen valmiste.

Panox™ koostuu seuraavista vaikuttavista aineista:

L-arginiini on seksuaalisen toimintahäiriön korjaamiseen erittäin käytetty aine. Arginiini on aminohappo, jota tarvitaan erogeisten alueiden valtimoita rentouttavan ja niiden peniksessä tapahtuvaa verenvirtausta vahvistavan typpioksidin tuottoon.

Tribulus terrestris tunnetaan vahvana mieshormonin tuotantoa lisäävänä yrttinä ja on siten yhteydessä seksuaaliseen halukkuuteen.

Maca, eli Macapure on Perun intiaanien sukupuolielämän ja lisääntymiskyvyn vahvistamiseksi käyttämä rohto. Energiaa antavana kasvina sitä kutsutaan myös Perun ginsengiksi.

Panax ginseng tunnetaan perinteisenä viriliteettiä ja seksuaaliseen toimintahäiriöön vaikuttavana aineena, joka lisää toimintakykyä ja pidentää seksuaalisen nautinnon kestoa.

Polygonumin sisältämä Resveratrol ja **Sinkki** säätelevät ja vahvistavat mieshormonien tuottoa ja miehen hormonitasapainoa. Varsinkin ikääntyvien miesten suorituskykyyn sinkillä on merkittävä vaikutus.

Panox™ hyvinvarustetuista luontaistuote- ja terveystuote- sekä tavaratalojen luontaistuoteosastoilta.

Via Naturale®
tie uuteen elämään

Via Naturale Oy | Kalliotie 2, 04360 Tuusula | Puh. (09) 8709 856
www.vianaturale.fi | info@vianaturale.fi

Lisätietoja klo 9-16 Via Naturale Oy puh (09) 8709 857

Jari Kokkosen virtavedestä saama kuhaköriläs.

tain jopa yli 10 metrin syvyydessä.

Kaikuluotaimen käyttö järvijigauksessa on ensiarvoisen tärkeää kalaparvien ja kuhapenkkojen etsimisessä. Jos laitteessa on lisäksi GPS-paikannin, saa ottipaikatkin merkittyä tarkasti muistiin.

On kuitenkin hyvä muistaa, että vaikka paikat ovat muistissa, kuhaparvet osaavat uida. Aktiivinen kuhanjigaja joutuu treenaamaan paljon ja se tarkoittaa monia päiviä rakkaan ammatin tai harrastuksen perässä.

Painoa päähän

Virtavesikalastuksessa eloisapyrstöiset toukkajigit ovat mielestäni hyvä valinta erityisesti alkukesästä ja matojigeihin siirryttäen vasta, kun veden lämpötila paukahtaa yli 20 asteeseen.

Kalajigeistä puolestaan alkukaudesta pelaavat parhaiten suuremmat 3-4 tuuman mallit ja elokuusta eteenpäin taas pienemmät, joskus

vain 2-tuumaiset.

Nyrkkisääntönä voi pitää sitä, että veden ollessa kylmää alle 12-asteista uuitetaan aika suuria jigejä, veden lämmitessä yli 20 asteeseen toimivat monenlaiset koot ja taas syyskaudella otetaan esiin taas isompia niin toukka-, mato- kuin kalajigejäkin.

Virtavesi vaatii seisovaa vettä painavamman jigipään erityisesti keväällä tulvavesissä ja silloin suosin itse 10-14 g painavia päitä. Kovemmassa virrassa tarvitaan joskus jopa 18 gramman painoa. Kesällä, kun kuha on arkaa, pudotan jigipään painon joskus jopa kuuteen grammaan asti.

Jigikoukkujen tulee ennen kaikkea olla teräviä. Hyviä kokemuksia olen saanut mm. Gamakatsun, Ownerin ja VMC:n (Storm) koukuista. Hyviä koukkukokoja jigipäihin ovat nro 2/0 ja 3/0. Isoissa kala- ja matojigeissä tarvitaan joskus myös koukkukokoja 4/0.

Sivusaaliiksi haukia

Viime kesänä tuli aikaa vietettyä tavallista runsaammin sisävesillä kuhaa jigatessa, mutta sivusaaliina nousi usein komeita muiden kalalajien edustajia. Etenkin suuret järvihaudet lymyävät samoilla penkoilla kuhien kanssa.

Tyypillistä elinalueutta suurelle järvihaudelle ovat isot selkävedet, jotka laskevat suuresta vuolteesta vetensä toiseen järveen. Myös keskellä selkää olevat matalikot ja niiden reunat ovat huippupaikkoja.

Täytyy sanoa, että kevyillä jigivehkeillä hauen väsytyks on yksi hienoimmista kalastusnautinnoista. Paras haukisesonki on matalikoissa kalastettaessa alkukesä ja syksyllä suuria haukia löytyy penkkojen reunasta jopa 12 m syvyydestä. Selkeästi olen huomannut, että suurimmat hauudet ovat tulleet 6-8 m pakoilta ja virtavesien reunoilta

Parhaiten hauen jigaamisessa ovat toimineet omissa kalastuksessani kalajigit. Matalassa 2-4 m:n vedessä käytän pyöreää jigipäätä, jonka paino on 8-14 g ja koukku kokoa 3/0 tai 4/0. Syvemmältä kalastettaessa paino nostetaan haarukkaan 10-24 g.

Virtaavassa vedessä vaihdan ns. stand up -jigipäähän, koska se antaa jigille virrassa herkullisesti poukkoilevan uinnin.

Jigin perusväriksi valitsen yleensä petokalojen saaliskohteiden luonnonvärejä, kuten ahventa ja salakkaa, mutta joskus myös ärsyvärejä, kuten oranssia ja kelta/neonvihreää.

Jigisuosikkini ovat 7,5-10 cm:n Kopyto Relax, viisi ja puoli tuumaa pitkä Wake Grub, viisituumainen Stom Pro Grub, 10 cm:n Mann's Predator sekä Yum Woolly Curtaillit.